

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประชากรที่ศึกษาคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยใช้วิธีการ สุ่มแบบแบ่งชั้นสองขั้นตอน (two-stage stratified random sampling) สุ่มโรงเรียนจำนวน 6 โดยจำแนกสังกัด สังกัดละ 3 โรงเรียนก่อนแล้วจึงสุ่มนักเรียนตามระดับชั้น ระดับชั้นละ 25 คน จากโรงเรียนที่ได้รับเลือก รวมทั้งสิ้นจำนวน 450 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรแฝง (latent variable) 5 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ (observed variable) 14 ตัวแปร แบ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัวแปร ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ การสนับสนุนจากครอบครัวและการสนับสนุนจากโรงเรียน ตัวแปรเวลาในการเข้าถึงสื่อและสารสนเทศ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้คือ ระยะเวลาในการเข้าถึงสื่อและสารสนเทศ ตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้คือ ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ตัวแปรความสามารถทางภาษาวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ คะแนนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและคะแนนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร คือ การระบุความต้องการสื่อและสารสนเทศ การระบุแหล่งที่จะเข้าถึงสื่อและสารสนเทศ การเข้าถึงและเลือกใช้สื่อและสารสนเทศ การประเมินสื่อและสารสนเทศ การใช้หรือประยุกต์ใช้สื่อและสารสนเทศ การสร้างองค์ความรู้จากสื่อและสารสนเทศ การบริหารจัดการสื่อและสารสนเทศ การมีจริยธรรมในการใช้สื่อและสารสนเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเรื่องการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ชนิดมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คะแนนในรายวิชา ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และระยะเวลาในการเข้าใช้สื่อและสารสนเทศเอง ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อระดับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเรื่องการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประชุมผู้แทนครู เพื่อทำความเข้าใจเรื่องการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงจัดส่งแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปตามโรงเรียน แล้วจึงติดตามแบบสอบถามจากผู้แทนครูจนครบถ้วนทุกฉบับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชาย จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 และเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 แห่งและโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 3 แห่ง เป็นโรงเรียนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ อ่างทอง ลพบุรี และสุพรรณบุรี ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีการสนับสนุนทางด้านการใช้สื่อและสารสนเทศทั้งจากครอบครัวและโรงเรียน คะแนนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง รวมทั้งมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง และระยะเวลาในการเข้าถึงสื่อและสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่หากศึกษาโดยแบ่งแยกตามสังกัดจะพบว่า นักเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจะมีค่าเฉลี่ยของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศทุกตัวสูงกว่านักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้พบว่า ตัวแปรในกลุ่มของปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมที่ประกอบด้วย การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากโรงเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์ เท่ากับ .730

ตัวแปรที่อยู่ในกลุ่มของปัจจัยด้านความสามารถทางภาษา ประกอบด้วยคะแนนจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และคะแนนจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์ เท่ากับ .609 และตัวแปรที่อยู่ในกลุ่มของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ทั้ง 8 ตัว ประกอบด้วย การระบุความต้องการสื่อและสารสนเทศ การระบุแหล่งที่จะเข้าถึงสื่อและสารสนเทศ การเข้าถึงและเลือกใช้สื่อและสารสนเทศ การประเมินสื่อและสารสนเทศ การใช้และประยุกต์ใช้สื่อและสารสนเทศ การสร้างองค์ความรู้สื่อและสารสนเทศ การบริหารจัดการสื่อและสารสนเทศ (manage) การมีจริยธรรมในการใช้สื่อและสารสนเทศ มีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .478 - .542

3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยให้ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) เท่ากับ .98 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เท่ากับ .96 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เท่ากับ 0.025 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (r-square) ของสมการโครงสร้างตัวแปรภายในแฝง โดยที่ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศได้ ร้อยละ 83

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL) พบว่า ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม (SO-SUP) ส่งอิทธิพลสูงที่สุดคือ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.61 รองลงมาคือตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SE-EF) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.36 ส่วนตัวแปรระยะเวลาในการเข้าถึงสื่อ และความสามารถทางภาษาส่งอิทธิพลทางตรงต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวม พบว่า อิทธิพลของตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม (SO-SUP) ส่งผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SE-EF) และความสามารถทางภาษา (LANGUA) มีค่ามากที่สุด คือมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.90

4. การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ระหว่างสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่พัฒนาขึ้นมีรูปแบบโมเดล

ค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรภายในแฝง และค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรภายนอกแฝงไปยังตัวแปรภายในแฝงไม่แปรเปลี่ยน แต่ค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์ความแปรปรวน และความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรภายในแฝงมีความแปรเปลี่ยนระหว่างสังกัด

หากพิจารณาผลอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของทั้งสองสังกัด พบว่า ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสูงสุดของทั้งสองสังกัด คือ อิทธิพลจากตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม โดยทั้งสองสังกัดมีค่าใกล้เคียงกัน คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเท่ากับ 0.57 และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีค่าเท่ากับ 0.55 ส่วนอิทธิพลจากตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเท่ากับ 0.47 ซึ่งสูงกว่าอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ความสามารถของตนเองในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่มีค่าเท่ากับ 0.38

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยภาพรวมเป็นผลมาจาก การสนับสนุนทางสังคมจากที่บ้าน และโรงเรียนในด้านที่เกี่ยวข้องกับสื่อและสารสนเทศ กล่าวคือ ถ้านักเรียนได้รับการสั่งสอน อบรมชี้แนะ ในเรื่องการใช้และเข้าถึงสื่อและสารสนเทศต่างๆ จากผู้ปกครองและครูแล้ว นักเรียนจะสามารถใช้สื่อและสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การรับรู้ความสามารถของตนเองในเรื่องสื่อและสารสนเทศก็ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ เนื่องจากนักเรียนที่มีความมั่นใจ เชื่อมั่นในความสามารถในการใช้สื่อและสารสนเทศของตนเองแล้วนั้น ย่อมส่งผลให้สามารถใช้สื่อและสารสนเทศได้อย่างดีเช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

จากผลที่ได้จากการวิจัยที่น่าเสนอข้างต้น โดยภาพรวมแล้วสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ศึกษา อย่างไรก็ตามผลการวิจัยดังกล่าว ยังมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. โมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ พบว่า การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศได้รับอิทธิพลทางตรงจากการสนับสนุนทางสังคม

มากที่สุด รองลงมาคือการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยทั้งสองตัวแปรส่งอิทธิพลทางบวกต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับขนาดอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ได้แก่ ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมส่งอิทธิพลผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองและความสามารถทางภาษาถึงการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยขออภิปรายตามขนาดอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมากที่สุด และมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความสามารถทางภาษา ซึ่งปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การสนับสนุนทางที่บ้านและการสนับสนุนทางจากโรงเรียน แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางด้านสื่อและสารสนเทศทั้งจากผู้ปกครองและครูที่โรงเรียนที่มาก จะมีการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสูงไปด้วย จะเห็นได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกที่จะสร้างประสบการณ์ ชัดเจนและปลูกฝังทัศนคติในเรื่องต่างๆ ให้กับนักเรียน นอกจากนี้ครอบครัวยังมีผลต่อการสร้างพฤติกรรมและการรับรู้ของบุคคลอีกด้วย จากการศึกษาของ จินดารัตน์ บวรบริหาร (2548) พบว่า รายได้และระดับการศึกษาของผู้ปกครองจะส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะดีกว่าและผู้ปกครองจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก จะมีความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตสูง สอดคล้องกับสิทธิรัตน์ น้อยสง่า (2540) ที่กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและวิถีชีวิตประจำวัน มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียน กล่าวคือครอบครัวที่มีฐานะดีทำให้นักเรียนไม่จำเป็นต้องรับจ้างงานมาเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ทำให้มีเวลาในการเปิดรับสื่อมากกว่านักเรียนที่ต้องใช้เวลาไปในการช่วยเหลืองานของทางบ้าน เช่นเดียวกับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน เพราะว่าครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการชี้แนะ ส่งสอนวิธีการใช้ การเข้าถึง การประเมินความถูกต้องและเหมาะสมของการใช้สื่อและสารสนเทศชนิดต่างๆ ด้วยบทความของครูในการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศให้กับนักเรียน จึงได้มีการจัดหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสำหรับครูขึ้น เพื่อให้ครูสามารถนำแนวคิดเรื่องของการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศไปใช้พัฒนานักเรียนได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ จรินทร์ สกุลถาวร (2542) ที่กล่าวว่า โรงเรียนมีอิทธิพลต่อ

การปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กได้เนื่องจากเด็กอยู่ในโรงเรียนวันละหลายชั่วโมง นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีบทบาทต่อการสนับสนุนการใช้สื่อและสารสนเทศให้กับนักเรียนมากกว่าครอบครัว เพราะสภาพการเรียนในโรงเรียน นักเรียนจะอยู่ในโรงเรียนซึ่งเป็นบรรยากาศที่เหมาะสมที่จะทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความคิด และประสบการณ์ ทำให้วินิจฉัยว่า สิ่งใดควรยอมรับนับถือหรือมีคุณค่าและควรนำไปปฏิบัติตาม (บรรเทา กิตติศักดิ์, 2548)

1.2 ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นปัจจัยที่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการสนับสนุนทางสังคมต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองวัดได้จากระดับของการรับรู้ความสามารถของตนเองตามแบบวัดที่ใช้มาตรวัด The Generalized Self-Efficacy Scale ของ Schwarzer และ Jerusalem (1993) แสดงว่า นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมดีส่งผลให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตนเองที่สูงแล้วจึงส่งผลให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่สูงตามไปด้วย การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่นอกจากมีผลต่อการกระทำนั้นๆ เกิดขึ้นแล้ว ยังช่วยให้บุคคลไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลว อีกทั้งยังมีผลต่อรูปแบบของความคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Bandura, 1986) หมายความว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในด้านสื่อสารสนเทศที่สูง มักจะชอบความท้าทาย กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เรื่องสื่อ เอาใจใส่ มีความต้องการที่จะให้การใช้สื่อและสารสนเทศของตนเองประสบความสำเร็จสูง และจะใช้ความพยายาม มุ่งมั่นกับเรื่องสื่อได้นานกว่าบุคคลอื่น มักจะไม่หลีกเลี่ยงเมื่อเกิดปัญหาจากการใช้สื่อและสารสนเทศ สอดคล้องกับ อนันต์ ดุลยพิรติส (2547) ที่ศึกษาเรื่อง การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองที่สูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงไปด้วย สอดคล้องกับ ดลฤดี อัครโกศล (2546) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต พบว่า โมเดลของการใช้อินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลทางบวกต่อการใช้อินเทอร์เน็ต จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีอิทธิพลอย่างต่อเนื่องของกรการใช้สื่อและสารสนเทศ

1.3 ปัจจัยด้านระยะเวลาในการเข้าถึงสื่อและสารสนเทศ

ปัจจัยด้านระยะเวลาในการเข้าถึงสื่อและสารสนเทศ ถึงแม้ว่าในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรนี้จะไม่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หากพิจารณาถึงรายละเอียดของตัวแปรนี้จะพบว่า ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้เวลาในการเข้าถึงสื่อและสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่าง ค่อนข้างมีการกระจายสูง ($cv\% = 45.782$) ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถแยกแยะกลุ่มตัวอย่างได้ อีกทั้งนักเรียนมีโอกาสในการใช้สื่อและสารสนเทศที่แตกต่างกันออกไป บางครั้งใช้เวลานานในแต่ละวัน บางครั้งใช้ไม่นานแต่หลายครั้ง บางครั้งใช้สื่อหลายชนิดสลับไปมา จึงเกิดความยากลำบากในการนับรวม จึงมีผู้ที่รวม ตัวแปรระยะเวลาความบ่อยครั้งในการเปิดรับ และจำนวนสื่อและสารสนเทศ เข้าไว้ด้วยกัน เรียกตัวแปรนี้ว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ (ชูลิพร เหวงศักดิ์โสภาคย์, 2541)

2 ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำแนกตามสังกัด

ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ พบว่า รูปแบบของโมเดลและค่าพารามิเตอร์ของโมเดลไม่แปรเปลี่ยนตามสังกัด พารามิเตอร์ที่ทำการทดสอบคือ พารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรภายในแฝง และพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรภายนอกแฝงไปยังตัวแปรภายในแฝง แต่ค่าพารามิเตอร์เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างคลาดเคลื่อนของตัวแปรภายในแฝงมีการแปรเปลี่ยน จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำแนกตามสังกัด อันเป็นผลมาจากปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนทางสังคม ความสามารถทางภาษาและระยะเวลาในการเข้าถึงสื่อ ซึ่งกลุ่มโรงเรียนต่างสังกัดที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างมีภูมิหลังของนักเรียนที่คล้ายกัน จึงทำให้รูปแบบโมเดลและค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญของโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ไม่แปรเปลี่ยนระหว่างสังกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี ยิ่งสุข (2552) ที่ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสามารถในการจัดการตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 พบว่า โมเดลความสามารถในการจัดการตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ไม่แปรเปลี่ยนระหว่างสังกัด ในขณะที่เดียวกัน ระเบียบ เพราะผึกแว่น (2551) ได้ทำการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า โมเดลทักษะชีวิต

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่แปรเปลี่ยนในส่วนของรูปแบบของโมเดล แต่มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในส่วนนี้ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ การนำเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และการนำเสนอข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้พบตัวแปรที่น่าสนใจคือ การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ซึ่งสามารถนำผลวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมระดับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายได้ ทั้งนี้อาจจัดในรูปแบบของโครงการ หรือกิจกรรมให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองด้านสื่อและสารสนเทศและการให้การสนับสนุนทั้งทางด้าน ข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำในการใช้ รวมไปถึงทรัพยากรทางด้านสื่อและสารสนเทศ จากโรงเรียนและครอบครัวให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่มีเพียง 2 ตัวแปร คือการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเชื่อว่าน่าจะยังมีตัวแปรอื่นๆที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นตัวแปรทางจิตวิทยา หรือตัวแปรที่เป็นด้านคุณลักษณะของบุคคล ผู้วิจัยจึงเสนอให้ผู้สนใจที่จะทำวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในครั้งต่อไป คัดเลือกตัวแปรอื่นๆมาศึกษาเพื่อให้ได้ปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเพิ่มเติม

2. เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างจากสังกัดอื่นที่ไม่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ เช่น โรงเรียนในสังกัดมหาวิทยาลัย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น